

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:
lése, hogy az előfizetések és hirdetések küldendőek.

(Folytatása köv.)

készítésére hivatott föl. [A felhívottak elfogadták a megbízást s mint értesülünk, már teljesen elkészítették a munkát. Az illető nyelvtanok nyomtatás alatt vannak s még a nyár folyamán meg fognak jelenni úgy, hogy a nyelvtanok már a jövő tanév elején használhatók lesznek a népisiskolákban.

Hogy egyes tanítók azon ügyüggyel ne élhessenek, hogy a nyelvtan megjelenéséről nem voltak értesítve, s így ezt nem is használhatták, — a miniszterium minden egyes néptanítónak ama nyelvtanból, melyre a helyi viszonyok folytán szüksége van, még a tanév kezdete előtt egy ingyen példányt fog küldeni. Ekképen minden tanító értesítve lesz a szükséges nyelvtan megjelenéséről s így a törvény értelmében a magyar nyelv tanítását már a jövő 1879/80 tanév elején megkezdheti.

Ugyane tevékenységgel karöltve a közoktatási miniszterium népoktatási szakosztálya Gönczy Pál miniszteri tanácsos buzgó vezetése alatt a legnagyobb szorgalommal áradózik a tanítóknak s tanfelügyelőknek adandó igen részletes s minden osztályra kiterjedő utasítások befejeztén. E munka is készen van már s mint értesülünk, a jövő hó folyamán nyomatásban is megjelenik. E munkálatok elkészítésével a magyar nyelv tanítása a népisiskolákban még a jövő tanév elején kezdetét veheti ott, hol a törvény értelmében a tanítás elhalasztása jogszövegileg megengedve nincs.

— Az osztrák-magyar kormány a Levant Herald jelentése szerint felszólította a portát, hogy a Bosznia és Hercegovina megszállása alkalmával elfoglalt török fegyverek visszavételére, melyeknek visszaszállása tudvalevőleg az aprilisi conventióban kimondott, biztosokat küldjön ki. A porta a felhíváshoz képest kijelölt néhány tisztelet, kik már közelebb Szerajevóba fognak elmenni. A Levant Herald tudni véli, hogy a tisztek lesznek hivatta az e célból kiküldendő osztrák-magyar tisztekkel együtt a Novi-Bazár szandzsák ugyanazon conventióban kijelölt pontjainak közös megszállására vonatkozó részleteket megállapítani.

— A cseh conservatív nagybirtokosok érkekeztén nagy többséggel elismertették a reichsrathba lépés szükségességét. Az alkotmányhi nagybirtokosokkal compromissum létesítése végett egy bizottság küldetett ki. E compromissum a „P. L.“ egy prágai távirata szerint, ma már létesült és olyké, hogy az alkotmányhi többség 13, az eddigi ellenzék pedig 10 mandátumot nyer. Ezáltal a cseh feudálnemeseknek a reichsrathba lépése biztosítottá van.

— Berlinből jelentik, hogy a nemzeti-liberalis párt két részre szakad. Ez eseményt holnapra vagy holnaputánra várják, midőn Forckenbeck haza érkezik. A vámtarifá harmadik fölvasása alkalmával már külön fog szavazni a két töredék. Forckenbeck, Bamberger, Stauffenberg, Rickert, Lasker, Braun és még néhány kiválik a pártból, és a számára nézve nagyobb rész fogja képezni a régi pártot. A liberalis kisebbség ezután szabadelvű párttá alakul a haladó-párttal.

— A magyar aranyjáradék. Weiszlovag, a bécsi hitelintézet igazgatója, mint a bécsi tőzsdalap jelenti, Budapestben való időzése alatt a magyar pénzügyminiszterrel az aranyjáradék üzet befejezése iránt értekezett, miután a magyar kormány összes szükségletének fedezésére még csak 10 millió forint értékű járadék eladása szükséges. Miután a magyar kormány abban a helyzetben van, hogy pénztáráiban, valamint külföldi bankároknál lévő nem kamatozó milliók elhelyezéséről kell gondoskodnia és azok a még forgalomban lévő 15 millió frtnyi kincstári utalványok beváltására és a folyó évi államszükséglet fedezésére teljesen elegendők, e 15 millió frtnyi aranyjáradék eladása valószínűleg elhalasztatik őszig és az aranyjáradék üzet elszámolása erre való tekintet nélkül fog megtörténni. A pénzügyi költségvetésben a járadék eladás előirányzatának alapjául 82 forint arányt vettett föl; miután azonban az eladott 160 millióért, mint átlagos ár, mintegy 90 forint, és a költségek és provisiók levonásával mintegy 88 forint papírban folyt be, a 6%-nyi többletből 9.6 millió jut az előirányzat javára, a miért valószínűleg 10 millió frtnyi aranyjáradékkal kevesebb fog eladatni.

BELFÖLD.

(Egy junialis Erdővidéken.)

Erdővidék, jun. 20. 1879.

Az erdővidéki népbank igazgatóságában megpendült az eszme, hogy a Bank helyiségének kibutorozása javára a felső-rákosi Borviz forrás mellett a hó 22-én egy kis nyári mulatság rendeztessék. Az eszme viszhangra talált, s ez volt a meghívó. Irott meghívót senki se kapott, hanem a mulatság híre is mintegy 120 személy jelent meg. Fajdalom azonban, némelyek zokon vették e híre meghívást, s otthon ültek. Szegednek megkérdezték tőlük, mi háznak volt ezen

„csak azért sem“ nevű magatartásban. Elég, hogy a mi junialisunk azért jól sikerült. A társasoszonna, a zöld pázsiton lejtett tánc, a hives és hivesítő savanyu víz mellett, nem tartozik az utolsó dolgok közé. Drágán fizetné meg ezt egy kolozsvári közönség, a mihez mi isten ingyen kegyelméből jutunk. Nem csuda azért, ha itt mindennek jó kedve volt.

A társas oszonna utnak eresztette a pohárköszöntéseket és pedig meglehetősen áradással, mely egyelőre a népbank igazgatóságát, annak személyeit illette, de különösen fel lettek köszöntve Udvarhely- és Háromszék megyék méltóságos főispánjai, kik Erdővidék első és főhivatalnokai s minden tekintetben első emberei is. Ezek után öregek és ifjak igyekeztek kisebb-nagyobb mértékben megküzdeni a táncművészet nehézségeivel, a mi nem kis feladat volt a nem épen sima pázsiton. Meg kell hogy említem egy Grosman József táncztanító által rendezett francia nyegést, melynek 6-ik szakaszát átalunk még nem látott új fordulatokkal tette széppé és élvezetessé.

Nevezetesen, hogy a nyári mulatság folyamata alatt körültekintően mindenütt hullott az eső s egyedül a Borviz s a körüllette levő igen szép közönség lett megkímélve.

A junialis bevétel mintegy 25 forintot tesz ki, melynek a költségeknek kívül megmarad része a Bank helyiségének kibutorozására fordíthatik. Mint halljuk, talán még egy nyári mulatság rendeztetnék majd később ugyan e célra, természetesen a netalán vett sérelmek megengesztelésére nyomtatott meghívókkal.

Ugy legyen!

Borvizes.

Szegedről.

Tiszta Kálmán [miniszterelnök részint Szegeden, részint még Budapestén a királyi biztosi tanács egy kiváló tagja előtt, Szeged rekonstrukcióját illető terveiről következtetést mondta: A város területén ideiglenes olcsó építkezések 3-4 évi szabad fennállhatással egyeseknek engedélyezhetők, de csakis ily ideiglenes jelleggel. A barakok oly módon alakíthatnak át teli lakásokká, hogy a kormány által beszerzett téglá épület-annyal körülvéveztetnek, belől sárral betapasztatnak s földük köllőleg átalakíttatik, hogy hó és zivatar ellen kellő védelmet nyújthasson.

Ezeket kívül még teli lakások külön is állíttatnak, nevezetesen az Alsóvárosban, e városrészt lakói részére tizenegy. Minden ily teli lakás, néhány száz ember befogadására számítva, 800 forintba jön.

Ugyanilyeneket a többi városrészek is kapnak.

A város területének, úgy a magántelkeknek feltöltési módjára nézve, addig míg a város nívellálása nem eszközöltetett, határozott megállapodás nem jöhet létre, valamint a feltöltés magasságára sem.

Terv szerint azonban a feltöltési költségek az állam, város és magántulajdonosok közt 3 arányos és megfelelő részben oszlanának meg.

Téves tehát a lapok azon közlése, mint ha e célra a kormány által 14 millió forint volna előirányozva és a feltöltés ennyibe kerülne.

Az építkezésre nézve szintén van tervzet, bár az véglegesen meghatározva nincs.

E terv szerint ugyanis minden épület bizonyos magasságban tiszta téglanyagból czement közé rakva, azontul bizonyos magasságban szintén téglából malter közé rakva s a többi felrész aztán akár vályogból is volna engedélyezendő.

A percsőrai eddigi védőtöltés helyett emelendő új külső védőfal megállapítására kiküldött bizottság vasárnap ment ki a helyszínére. Az új védőfalról, melyet a bizottság tüzetesen megsejmelte és kijelölt, egészen alapjától csak 1000 méter hosszú volna emelendő, míg a többi rész, a természetes magaslatok kijavítása és emeléséből kerülne ki.

Ily módon, tekintettel arra, hogy az eddigi percsőrai vonal 14,000 méternél többet tesz ki, jelentékeny költség-reductio állna be az új védőfalnál.

Érdekes orosz rendelet és jelentés.

A pétervári kormányzóság iskolagondnoka, Volkonski M. S. herceg az egyetemi hallgatók, továbbá a gymnasiumok és reálisiskolák látogatói számára az alábbi drákói rendeletet adta ki, mely a fővárosban uralkodó hangulatot kitűnően jellemzi.

Ime itt közlöm a derék rendeletet:

1. A tanulók kötelesek mindig az előírt egyenruhában megjeleníteni és a kabátot begombolva tartoznak viselni. (Hogy alatta fegyvert ne rejtessenek!) A nyári hónapokban a vászon-kaputot fekete bőrvéllel kell ösztartani és a sapkán kívül más főveget használni nem szabad.

2. Könyveket a gymnasisták- és realtanulóknak hón alatt tartani nem engedtetik; azokat a hátra esatolt bőrdobba kell tenni.

3. A tanulók szigorú kötelezőségét tétetik az utczán a rendet és csendet semmiképen meg nem zavarni.

4. Ha a császár vagy a császári család valamelyik tagja az utczákon megjelenik, a tanulók kötelesek sorakozni, port képezni a sapkát levetni és így állva maradni, míg a tiszteletet főur elvonul. Azonkívül sapkát emelni tartoznak valamennyi miniszter és iskolai felügyelő, a tanárok, igazgatók, a kormányzó és katonai fővezetők, a városi kapitány és végre a papok előtt.

5. Nyilvános helyek, klubhelyiségek, vendéglők, kávéházak, billardtermek, czukrázók és nyilvános kertek látogatása a tanulóknak megtiltatik.

6. A színházak látogatása megengedtetik, ha azokban kétértelmű darab nem adatik elő.

7. A tanulóknak dohányozni, szeszest italtokat élvezni, botot, oszort vagy pipaszárt hordani nem szabad.

8. Minden tanuló köteles magát igazgatóságánál igazolvánnyal ellátni, azt mindig magánál tartani és kíváncsan előmutatni, ellenkezőleg rögtön befogatik.

Ezen rendelet épségben tartása és teljesítése fölött a tanárok, tanítók és a . . . rendőrség tartozik őrködni.

Napoleon Lajos hg. halálához.

A párisi „Globe“-nak távirják Chislehurstból: A pápa, az orosz czár, a spanyol király, az osztrák császár és császárnő részvét táviratot küldtek. A cambridgei herceg, az angol hadsereg főparancsnoka ma tiszteletet tette az ex-császárnőnél s következőleg szót hozta: A mint a herceg elhatározta az Afrikába menetelt, nem kíséreltem meg ellenvetéseket tenni; demivel ismertem bator és kalandokra hajlandó vérmérsékletét, Chelmsfort lordnak levélbelileg felkérte kötetten, hogy a herceget másképp ne alkalmazzák, csak mint saját segédtestőjét. Fajdalom a herceg nagyon csügött barátain s nem tudta megállani, hogy ő csak maguk vegyenek részt az expeditióban, a melyben ellenségre bukkanhatnak. Ezen bajtársi gondolkodásért halállal lakolt. Mi még részletesebb jelentéseket várunk, mielőtt a törzkari főnöknek megrovasunkat kifejeznék. A nap folyamán a császárnő s a walesi hercegnőnek, s a sutherlandi hercegnőnek látogatásait fogadták; az est beálltával ismét önkívületi állapotba esett.

A herceg hulláját július 15 dikére várják. Az angol parlamentben indítványozni fogják, hogy a hercegnek a Themse partján emléket állítsanak.

Napoleon herceg 21-dikén fogadta az ő speciális híveit, Olivier Emil, Richard Mór, Adelon, Mitchell Robert, Philis, Rabot, és Darimon urakat. — A vasárnapot e társával Richard birtokán töltötte Millemoatban, a helyen, hol Thiers őt egyszer elfogatta s a határon elvitette. Mint bírlak, s a mint könnyen felfogható is, a herceg nagy visszahuzódást tanusit s be akarja mindenekelőtt várni Rouher visszatértét Chislehurstból. Napoleon herceg főnök Victor-nak candidatiójáról sehol sincs többé komolyan szó.

Lapszemle.

Az „Ellenőr“-ben Plachy Tamás az „Ellenőr“ f. évi június 20-ki számában névalírás nélkül közölt vezércikk folytán kötelességének tartja tollat ragadni, hogy tiltakozzon azon feltétele ellen, mintha a vezércikkirő által hazánk panaceaejaként oda állított állami közigazgatás behozatalának szükségességét, vagy az állam eszméjének az állami közigazgatással való azonosítását a szabadelvű párt összesége nézetének, sőt dogmájának szabadon tekinteni. Elismeri, hogy jelenlegi közigazgatásunknak vannak hiányai, bárha ezen hiányok egyedül okát a választott tisztviselőkben nem találja; elismeri azt is, hogy sokszor a választott municipális tisztviselő hanyagul vagy értelmetlenül teljesíti teendőit; elismeri végre azt is, hogy a municipiumokban egy-egy tönkre ment család sarjádéka választás után hivatalba jutott, de legyen vezércikkirő ur meggyőződve, hogy tudna neki a törvénykezés, a pénzügyi kezelés és bíráskodás köréből elég vizsgálásokat felsorolni, — pedig az említették a boldogító kinevezési rendszer folyamán, — ha nem lenné meggyőződve arról, hogy egyes hiányok vagy vizsgálásokért magát az egészében helyest elítélne nem lehet, nem szabad. Legyen meggyőződve vezércikkirő ur arról is, hogy a törvényhatóságok rendezéséről alkotott törvény elég hatalmat ad a kinevezett kormányzóknak, a főispánoknak, hogy a választott hanyag, vagy jogkört túlhágo municipális tisztviselőt hivatalától függesztessék. Tiltakoznia kell a vezércikkirő azon kijelentése ellen is, mintha a szabadelvűpárt en masse identificálta volna az állameszmét az közigazgatással. Felszólalásom indoka egyedül az, nehogy az „Ellenőr“ ismert álláspontjánál és a vezércikkirő határozott nyilvánításánál fogva az olvasó közönség tévútra vezettetessék a szabadelvű pártnak e kérdés körül elfoglalt álláspontja iránt.

A „Hon“ szerint Olaszország ma oly ünnepet ült Custozzával, a 13 év előtt elesett hősek emlékeztetőre, melyre nálunk is sokkal rokonszenvesebb érzelmekkel tekint a közvélemény, mint ezelőtt tíz-tizenkét évvel; mert bizonyára most már nincs csak némileg is gondolkozó és számbavehető tényező, mely ne örülne annak, hogy ez a monarchia kiálltatta az 1866-iki megpróbáltatást és ebben bizonyos tekintetben a custozai csatának

is volt része. Áldott legyen azok emlékezte, kik áldozatai lettek! De ha Olaszország bir annyi udvariassággal, hogy a közös sirba temetett hősek emléket emel; bizonyára még inkább érdekében áll, hogy monarchiánkkal jó lábon álljon. Hanem hát Olaszországban ez nem „népszerű“ politika; követeltetik a kormánytól minél fejlettebb és minél harciasabb külpolitika. Olaszországnak pedig nincs egyetlen parlamenti pártja és kormányja sem, mely az ilyen illúziókkal szembeállni merne, 18 év alatt 25 miniszteriuma volt Olaszországnak és a parlamentben jelenleg 80 ex-miniszter ül. A mi természetesen azzal áll kapcsolatban, hogy a volt miniszterek és a jelenlegiek egyaránt a „népszerű“ politika egyik-másik jelszavának felváltva hódolnak. Ha Olaszország így viszi dolgát, szomszédait elidegeníti, a nagyhatalmakat bizalmatlanná, magát nevétségessé teszi.

A „Pesti Napló“ üdvözlí Csanádmegyét, mely nagy ünnepélyességgel üli meg egy derék férfunak a főispán székre igátását. Csanádmegye Lonovicsban oly főispánt nyer, kiknek működése elő a legszebb reményekkel tekinthet. S egy jó főispán nagy áldás a megyére, mert segíthet a roz miniszteri kormányzás által okozott sok bajon is.

A „Közvélemény“ szerint az ipar védelme s az ebből kisarjadott védegyeleti eszme már túlhaladott álláspont s az országos társadalmi mozgalom nevét akkor választjuk ki megfelelőleg, ha az iparpártoló országos mozgalom nevével jelöljük meg. Az irány kettős: társadalmi és politikai.

A társadalmat tekintve az országban szanaszét megvannak az iparegyesületi élet legkiválóbb elemei. Az ipartörvény alapján számos ipartársulat keletkezett. Továbbá követhetnek egész sora a művelődési egyesületeknek, milyenek pl. az iparos körök, olvasó egyesületek s többé-kevésbé a kettős czállal is bíró legényegyesületek. Nem közönséges anyag ez. Lássuk tehát a kiküldött 25 tagu bizottságot, ráakad-e emez elemekre s képes-e az összefüggéstelen egyesületi életet egységes és tömör szervezetté egyesíteni. Készítsen a kiküldött 25 tagu bizottság egy egységes tervet s e tervben osztályoztassanak az alkotandó új iparegyesületek iparviszonyainak megfelelő módon. A második mozzanat vezérelve az, hogy a fővárosban egy központi egyesület alakíttassék, minden hazai ipartársulatot és iparos egyesületet lefoglalására és céljainak előmozdítására.

A „Független Hírlap“ szerint: A nemzet érezte, tapasztalta és nyögte, mikor egy év előtt az utolsó pillanatig szemé közé kavarták az igazi hazudozás porát, s beugraták 160 millió forint erejéig, és nyakába varrtak két tartományt, a miktől a teste, lelke irtózott, és ma is csak úgy türi el a vállain, mint a megfásult nagybetű a marjított pokolvart. De hát akad-e olyan kötni való bolond, a ki azt elhiszi, hogy a kormánypárti lapok ki merik írni a háboru előké születelt valamikor teljes nagyágukban? Soha, senki, még az ő olvasók közt sem.

Az erdélyi házasságok.

(Levél a „P. N.“ szerkesztőjéhez.)

Radegund, jun. 21.

T. szerkesztő ur! Ön becses lapja f. hó 19-iki számának esti kiadása „Lichtenstein Rudolf herceg és az erdélyi házasságok“ czim alatt közli a bécsi lapok után a hercegnék egy nyilatkozatát s ennek kapcsán jelzi, hogy ugyan csak a bécsi lapok a kolozsvári ügyvédek egyikeként egy körlevél bocsátották közre, melyben az illető az erdélyi ref. egyházi tisztekek előtt eszközözendő házasság bontásokra nézve tanácsadul ajánlkozik s figyelmezteti a feleket, hogy a rendkívüli házassági főtörvényezék dja f. évi máj. 6-án 850 frtról 500 frtra szállítattott le. Ön becses lapja végtül reproducalja a Deutsche Zeitungnak e miatti zajongását is, hogy az erdélyi házasságokat, melyek a Lajthán tui törvények miatt divatba jöttek, üzletesen való folytatják, sőt az üzlet annyira virágzik már, hogy az árakat is leszállítják. — Az igazság érdekében engedje t. szerkesztő ur a hírlésekre nézve megjegyezmem, hogy az erdélyi reformált egyházkerületnek sem a Lichtenstein herceg előbbi házassága felbontásához s új házasságra lépéséhez, sem a herceg nyilatkozatában érintett s a bécsi legtöbb törvényezék által semmiesnek kijelentett házassági ügyhöz nem volt s nincs semmi köze, miután mindkét való úgy az erdélyi unitáriusok házassági törvényezékén tárgyalattott s az új házasságok is az unitárius egyházi közegek közbejöttével köttetnek meg.

Az erdélyi reformátusok rendkívüli házassági főtörvényezékén az elmúlt három év alatt összesen 4, mondó négy válóügy tárgyalattott s hogy mennyiben alapos a Deutsche Zeitung insinuatója, kitűnik a következő adatokból. A házassági főtörvényezéknek 12 világi s 20 egyházi bírja van, kiknek tulajdonképp többsége nem Kolozsvárt, hanem vidéken, a szilágyi, báromszéki, görgényi, hunyadi stb. tractusokban lakik.

A világi bírő ha megjelenik, kap 20, mondó husz forint osztalékot, ha nem, az a roppant összeg

a papi, özvegy-, árva- s gyámintézet javára foly be. Az egyházi bírők, az esperesekosztaléka legfőkébb 35, mondó harminczöt frt s ezőt 2—3 napi távollásról beutaznak, félbe hagyják etthoni munkájukat s Kolozsvárt is fedezniük kell a szállodai költségeket. Ime ennyiből áll az a hírhedt „üzlet“, a minőt egy vármegyei aleőbb rendű tisztviselő is csinál, ha hivatalos exmáltálják. A reformátusok nincsenek abban a helyzetben, mint a katolikus atyafiak, hogy gazdagon dotált permenens váltótörvényezékeket tarthatnak s azt már csakugyan nem lehet a ref. itélő bíráktól se kívánni, hogy vándorutra keljenek saját költségükön.

Es épen azon körülmény, hogy az eddigi rendszer szerint az osztalék által az illetők kiadásai is alig válnak fedezve, szolgált indokál annak, hogy a május 6-ki törvényezék kimondta, hogy kevesebb számú itélő bíró is illetékes lesz itélethozatalra. A bírák létszámának leszállítása mellett is meghagyhatta volna a törvényezék az eddigi díjat, de nem tette, mert teljességgel nem tekintti az ügyet G'táhtátnak, hanem az adott kényszerű helyzet követelményeinek; s az erdélyi ref. egyházkerület örülni fog, ha az állami törvényhozás a polgári házasság behozatala által e kellemtelen kötelesség teljesítését alól föloldozza s azon nagy hatalmasságoktól, kik ez idő szerint az erdélyi ref. egyházkerületet perhorrescálják, a miért törvényadta jogát gyakorolja s kötelességét teljesíti, megvárja, hogy az állami törvényhozásnak ez égetővé vált kérdés megoldásában útját nem állják. Fogadja a t. szerkesztő ur tiszteletam nyilvánítását.

Szász Domokos,
az erdélyi ref. egyh. ker. közjegyzője.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jun. 25.

Olvasóinkhoz!

Országszerte a magyar ipar támogatásának szüksége hangzik s bír az eszközök iránt még nincs tisztában a nemzet, az iránt egyetért a közvélemény, hogy a magyar társadalom van hivatta felemelni magát a nemzet ezen árváját.

Azonban üres szóval nem mentjük meg a hazát, a tett a nemzeti erő és akarat kifejezője. Nemzeti jövőnk nevében, melyhez mindnyájan oly erősen bizunk, a hazafiság nevében, melyet ajkunkon hordunk, tette szolítjuk fel tehát a magyar társadalmat.

Szeged katastrofája, tűz, jég és más elemi csapások megközelítőleg sem pusztítottak el annyi nemzeti erőt, mint a hány milliója évenként vész a nemzetnek, hogy külföldről fedezze szükségleteit. A mig azonban az előbbieket nem, ezt a nagy elemi csapást a nemzetet áll megakadályozni. Megakadályozhatja pedig nem védegyeletekkel, hanem ha megadja népének azon ismeret és képességet, hogy a külföldihez hasonló iparcikkéket tudjon készíteni.

E nagy cél felé törekszik az „erdélyi-részi iparfejlesztő egyesület“ s hogy ez férfian komoly szándéka, bizonyossága, hogy rövid fennállása óta a társadalom és állam által nyújtott szük segélyvel egy egészen új iparág meghonosítására, a b-hunyadi gyermekjátéktanmühelyet és egy nagy külföldi kivitelű bíró iparágunk fejlesztésére és terjesztésére a maros-ludasi káka-fonó tanmühelyet állította fel s rövid időn Kolozsvárt a hazai ipar számára egy áru csarnoka nyílik meg.

Legközelebbi célja az egyesületnek a külföldről beözönlő és boltjainkat elárasztó női iparcikkéket lehető kizorítására Kolozsvárt a város és az erdélyi részek női számára egy női munka-tanmühelyet állítani fel. Erre azonban, annyi sok nagy cél mellett a rendelkezése alatt álló anyagi erő nem elégséges.

Kérve kérjük tehát a magyar társadalmat, tekintse az ipar ügyét, saját legszentebb ügyének. Az erdélyi-részi lelkesek, hivatalnokok, a megérk, városok, a melyek az erdélyi-részi iparfejlesztő egyesületnek a múlt évben országszerte szétküldött felhívásait, kéréseit, aláírási ivot felredobták, válasz nélkül hagyták — és az oriai többség így cselekedett — szálljanak szívrokba s gondolják meg, hogy a hazától nem csak élni, hanem a hazáért élni is kell.

Es a magyar társadalom többi tagjai — Oly csekély, — egy pár forint évenként — mit az egyesület tagjaitól kér, de ha nyelvel bírna, mely minden lélek szíve mélyéig hat, a gondviselő által is iparra teremtet és szép kis országban csodákat tehetne a nemzet áldozatkészségével.

Nem magunknak, a hazának kérünk s nincs jövője a nemzetnek, a mely önmaga iránt áldozatra képtelen.

Az „erdélyrészi iparfejlesztő egylet” részére szerkesztőségünk elfogadja az aláírássokat. Tagsági díj évi 2 frt. Alapítótagság 50 frt.

— **Lapunk előfizetőit tisztelettel kéri a kiadóhivatal, hogy előfizetéseiket a jövő évnegyedre mielőbb megújítani sziveskedjenek.**

— A magyar királyi igazságügyminiszter, Szentiványi József brassói kir. törvényszéki írnokot, a gyulafehérvári kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— Szeben megye törvényhatósága területén alakult nagyszabású lakatos, sarkantyus, puskműves, szerkovács, reszelőműves és gépész iparosokból álló egyesült ipartársulat alapszabályai a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által, a törvényes bemutatási záradékkal ellátottak.

— Szeben megye törvényhatósága területén alakult nagyszabású fazekas ipartársulat alapszabályai, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által, a törvényes bemutatási záradékkal ellátottak.

— **Színházi hírek.** Nina vagy a színes nő férje, új vígjáték, mely Párisban és Bécsben a Carl-színházban nagy tetszés közt adták, nálunk előbb kerül színre, mint Budapestén a népszínházban, hol júli. 11-ére van kitűzve először. Kolozsváron jul. 5-én adatik elő. A czim-szeret Pálmai Ilka és Halmainé főlváltva játszik. Beczkói két díszletet fest rá, a színház belsőjét egy nyugodtan szemlélő közönséggel, és gyors átváltozással kacsagó s veszekedő nézőkkel, a színpad viszásan lesz látható, a mi igen érdekes látványul fog szolgálni. A vígjáték a legnehezebb menetű darabok egyike, nagy feladatot már színészeinknek: a vizás színpadon történő felvonás egészen sugó nélkül kell játszani, valódi bravúr felvonás a vígjátékok terén az előadók névze. — Pénteken kezdődnek belőle a próbák és az előadásig mindennap ismételtetnek. Ez alatt Offenbach új operette-je a Papagájra is készül a személyzet, mely még július közepén előadatik, a papagáj-t Pálmai Ilka, Corilla színésznő, (coloratur szerep) Erdélyi Marietta, a kis naiv Mimit Halmainé énekel, az összes férfi énekesek kitűnő szerepekhez jutottak az igen tréfas és gyönyörű zenéjű operette-ben! Július vége felé látni fogjuk P. Pál legújabb vígjátékot is, mely a mult hóban a nemzeti színházban nagy tetszés mellett többször és folyton nagy házak előtt adták. P. Pál-t Szombathelyi, Hardy ezredes Szentgyörgyi, Witterszon-t Gabányi fogja alakítani. A rég nem adatott Fokrol fokra és varázsfátyol is színekerült júliusban. Az igazgatóság méltányolni óhajtja a személyzet megfeszített buzgalmát, jutalomjátékokban részesíti azon tagokat is, kiknek szerződésben nem volt megadva. Boccaocio vig operát Molnár György előterjesztésére őszig elnapolta az igazgatóság. Az eredeti irodalom is igér egy pár vírágot, mely a kolozsvári színpadon fog először gyümölcsözni; Degré Alajos hosszas hallgatást követően a kolozsvári színpad számára egy bohózatot vígjátékot írt, melyben a népies elem is képviselve van, czime: „Akadály verseny”; Gabányi „A munkási rabok” című népszínművet írt, melyet színészi körben dícsérettel halmoznak el. Moldován tanfelügyelő szintén írt egy erdélyi népies színművet, melyben román dalok és táncok is egybevegyülnek a magyar népdalokba és táncokba. A komolyabb muzsának pedig Szász Károly Máttyás király idejéből történelmi vígjátéka és ismeretlen szerzőtől Harun történelmi dráma fog eleget tenni. Remény van ahhoz is, hogy Dobsa szintén megtiszteli a kolozsvári színpadot és a téli időszakra átenged Molnárnak egy vagy két művet, a mi nagy szerencse volna eredeti drámai irodalmunk fölvirágoztatására; Dobsa hallgatása eddig is nagy kárára volt a magyar színpadnak, vannak előttem adott pályanyertes művei is — fájdalom a főkijáza zárv. Molnár a július és aug. feléig szóló műsort az igazgatóságunk előterjesztésvén, 25 darab szerepváltása, és rendezői tervek elkészítése után már júliusban hozzá fog az őszi időszak nagyobb szabású műsorának tervezéséhez; örömmel halljuk, hogy a téli időszakra már is nagy érdeklődés tapasztalható a páholy bérlet iránt, mely egész téle fog szólni. — (Csütörtökön) Suppé kedves zenéjű operetteje: Fatinicza kerül színre Németh János jutalomjátékának. — A jutalmazandó a hírlapírók dőitől, Pálmai Ilka a czim-szeret, Halmainé pedig Lydia hercegnőt fogja játszani; tehát minden szerep a legjobb kezekben van.

— **Békessé Irma,** ki októbertől kezdve a kolozsvári színház szerződött tagja, szeptemberben kétszer föl fog lépni a budapesti nemzeti színházban; ellenben arról, hogy a népszínházban vendég szerepelne, amit közelebbről híreltek, szó sem volt.

— **A „Székely mívelődési és gazdasági egyesület”** központi választmánya közlebbi ülésén a következőket határozta: 1. Az egylet az évi közgyűlése szeptember 2—3-án tartatik Csikszerezán; a Történelmi Társaság országosan tisztelt elnökének s több kiváló tagjának ígéretét bírjuk, hogy közgyűlésünkön szintén részt vesznek s épen azon czélból is lett a gyűlés napja akként meghatározva, hogy a törté-

nelmi társulat augusztus 30-iki Segesvári zárulésról a részt venni kívánóknak elég idejök legyen Csik-Szeredába utazhatni. — 2. Jelentetik, hogy az egyletünk által 100 frt pályadíjjal koszorúzott „A Székelyföld közgazdasági és közmívelődési állapota” című könyv a Franklin-társulat nyomdájából megjelent. Ára egyleti tagoknak 1 frtban, másoknak 2 frtban állapítatik meg. Bizományos Budapesti Kilian Frigyes könyvtáros, Kolozsvárt Steiu János. Egyleti tagok a könyvet Budapesten az egylet pénztárnokától, Gidófalvi Istvántól (vár uri-uteza 71. szám) kaphatják, vidékre utánvét mellett; Kolozsvárt Stein János könyvtárostól, a Háromszék-, Udvarhely- és Maros-Tordamegyei egyleti tagok az említett megyék vidéki választmányaitól. — 3. Három székely ifjút a váci kosárfonó tanműhelyben az egylet a maga költségén fog kiképezetni. — 4. Új alapító tagokat jelentettek be 100 frt alapítvánnyal Ipolyi Arnold püspök ur, Székely-Udvarhely város közönsége és a marosvásárhelyi takarékpénztári részvénytársaság. Ezen kívül a mult évben Maros-Vásárhelyt tartott közgyűlés alkalmával rendezett ünnepélyek jóvödelméből 150 frt küldetett be, a mi is a törzsvagyomhoz csatoltatott. 5. A „Székely muzeum” ügyében mind az alapító Cseprengő urhölgytől, mind a háromszéki vidéki választmánytól részletes értesítések jöttek be, melyek alapján ezen nemzeti kincsnek biztos helyen és módon való elhelyezésére és rendezésére nézve egyesületünk a maga részéről is minden szükséges lépést megteendő. 6. Az őszre a fővárosban rendezni tervezett „Székely ipari és műipari kiállítás” az évről elhalasztott felmerült akadályok miatt részben a székes-fehérvári orsz. kiállítás tekintetéből. r. l.

— **A kolozsvári „Hilaria”** dalegylet kebeléből kiküldött bizottság ezennel közudomásra hozza, miszerint f. évi július hó 6-án délután a Lövölde helyiségében a „Kolozsvári Dalkör” és „Polgári Dalegylet” szíves közreműködésével tíz éves általukási ünnepélyét az évi rendez III-ik dalestélyével egybekötve megtartja. A meghívójegyek már szét is küldettek, mely mellett a tisztelt városi közönség azon érdekeltjeit, kik a meghívóra igényt tartanak, s netalán jegyeiket keze lési vétségéből kőzbe nem vették, készséggel felhívjuk, méltóztatassanak ez iránt július hó 5-én d. u. 3—6 óráig, és július 6-án reggel 9—12 óráig a Pannonia szálloda első emelet I-só számú termében lépést tenni. A dalár-ügy terén ez élet képességet tanúsító egylet ünnepélyének sikerét biztosítja A bizottság.

— **A „Bartha kisasszonyok”** magántan- és nevelőintézetében az évi közvizsgálat f. hó 28-án, szombaton. 9—12 óráig fog megtartatni.

— **A kolozsvári önkéntes tüzdoltó-egylet** alapítókéja javára 1879. július 20-án a Lövöldeben zártkörű, táncozal egybekötött nyári estély rendez. Belépti-díj: személyenként 1 frt, család-jegy 3 személyre 2 frt, 5 személyre 3 frt. Belépti-jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók az estély napján d. e. 9—1 óráig és d. u. 3—5 óráig a Nemzeti szálloda 8-ik számú termében, azontul a helyszínen. Kezdeté d. u. 6 órakor. Felülhíratások köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Meghívás.** Az Erdővidéki népbank tagjait a megüresedett pénztárnoki állomás választás útján leendő bétöltésére a népbank helyiségébe július 16-án délelőtti 9 órára tisztelettel meghívom. — Török Áron, a népbank titkára.

— **Gyilkosság.** A virágosvölgyi vasuti állomás Popa nevű fiatal távirászt és magazineurjét hétfőn reggel az állomástól nem messze a sineken meggyilkolva találták: épen egy vonat volt az állomáson keresztül menendő, amint a vonat vezető észrevette, hogy a sineken a meggyilkoltnak hullája fekszik még előzőkorán megállította a vonatot, hogy az nem gázolja el a holttestet. A szerencsétlen fiatal ember, mint mondják, az állomástól nem messze levő barákoknál volt a vasárnapi és nétfő közötti éjjelen s valószínűleg a mint onnan haza menőben volt, érte őt egyilkos keze. Az áldozat mellén és fején vannak késéssel ejtett halálos sebek. A tordai kir. törvényszék vizsgálóbíróasága azonnal megindította a nyomozatot s már eddig több, gyanúval terhelt egyén befogatott.

— **Érdekes ásatások.** A nagyfalusi határban (Szilágymegye) már régóta találnak a kutatók mindenemű őskori emlékeket. Legutóbb a. b. Bánffy-család birtokán levő 13 őshalom vonata magára a figyelmet, s az egyikeit kísérletül föl is ásták. Ajtay szolgabíró vezetésével a kőszék, továbbá maga a br. Bánffy-család és Simó-család mind élénkebb érdeklődéssel viseltetett az ásatás eredménye iránt, s azt lehetőleg elő is mozdította. Kitént, hogy ezen halmok legrégibb idő óta egész a magyar pogány-korig, vagyis a népvándorlás végéig fletemkezési helyül szolgáltak. A nagy számban talált tárgyakat a tulajdonosok a nemzeti muzeumnak ajándékozták. Az idén még a legnagyobb halmot akarják fölászni, mely bizonyára ismét érdekes adatokat fog szolgáltatni mind az Erdélyben lakott népek, mind pedig a magyárok beköltözése idejéből.

— **Az olaszok — a szegediekért.** Az olasz királyság hivatalos lapja a „Gazetta Ufficiale del Regno d'Italia” folyó évi má-

jus 26-iki számában a következő közlemény foglaltatik: „A felhívásnak melylyel kormányunk a szegedi árvízkarosultak segélyezése végett az olaszok emberszeretetére hivatkozott, az ország teljeseen megfelelt. Az olasz nép ezuttal is megmutatta, mily erősek nála a testvériség ama kötelei, melyek a polgárisult népeket egybekötik. Tartományok, községek és más testületek, valamint az egyes polgárok közreműködtek e nagy csapás következményeinek enyhítésében. Az osztrák-magyar nagykövét 6 nagyméltóságos felkérte a királyi kormányt, hogy mindazon nagylelkű adakozóknak, kik ez emberbaráti műhöz hozzájárultak, a csász. és kir. kormánynak legmélegebb köszönetét nyilvánítsa.”

— **Szabó Károly** kiváló történettudósunk a fővárosban időzik. A könyvtárakban buvárkodik szorgalmasan újabb adatok után, melyekkel nagybecsű munkáját a „Régi magyar könyvtár” fogja kiegészíteni s itt-ott kiigazítani.

— **A pápa feldíszította Khairaddin** nagyvezért, Karatheodory külügyminisztert, Osman hadügyminisztert és Szaid igazságügyminisztert a Pins-rend nagykeresztjével. E megkülönböztetés azért részesültnek, mert az örmény katolikusok viszályának elintézésében érdemet szereztek; de egy-szersmind megerőszolása azoknak a híreknek, a melyek a porta és szentszék villongását hirdették a napokban.

— **Még egy egyiptomi obeliszk.** A keddre értesítette az amerikai kormányt, hogy szándéka az Alexandriában levő egyiptomi obeliszket New-York városának ajándékozni. Ez utóbbi város tehát a szállítási költség fedezésére megette a kellő lépéseket, és az obeliszk átszállítása rövid idő alatt fog megtörténni.

— **Határszár nihilisták ellen.** Német hivatalos lapok a következő rendeletet közlik: „1. S. Minden további intézkedés az Oroszországból érkező utasok kötelezetnek utleveleket felmutatni, melyeknek a szentpétervári nagykövetség által vagy valamely oroszországi konzuli hatóság által kell láttamozva lenni. 2. S. Az utlevél a határ átlépésénél, az itteni határnál levő hatóság-nak megvizsgálás végett átadandó. 3. S. A birodalmi kancellár fel van hatalmazva a jelen rendelet végrehajtására szükséges általános rendszabályok megtételére.”

— **Viktoria királynőről.** Pénteken volt 42-ik évfordulója annak, hogy a királyné ősei trónját elfoglalta. 1837. június 20-án kora reggel történt a fontos esemény. A királynő nagybátyja IV. Vilmos hajnali 2 órakor halt meg. A lordkancellár és a lordkamarás Conyngham lord rögön Kensingtonba mentek s a fiatal hercegnőt reggel 5 órakor felkötötték. — Az udvarhölgy nem akarta a hercegnőt háborgatni. de a két lord kijelentette: „Mi államügyekben jövünk a királynőhöz, ezek miatt az alvást félbe kell szakítani.” A királynő a hírnököket csak néhány perczig hagyta várakozni, s könnyekkel szemében, de elhatározottan kijelentette, hogy kész az államügyek intézésére. E napon elnökölt először a titkos tanácsban s ez alkalom mindenkit meglepett tapintata s magatartása által. Ő, ki pedig előbb teljes visszavonultságra élt, az ülés vezetésénél alig szorult miniszterelnök Melbourn lord tanácsára. — E nevezetes évforduló alkalmával tartott ünnepélyességekre bizonyára gyászfátyolként borult a Fokrol érkezett halálhír.

— **A „kilenczfarku macska”,** így hívják azt a fegyelmi szerszámot, a kilencz ágú korbácsot, mely az angol hadseregben oly nevezetes szerepet játszik. Midőn a napokban az alsóház a fegyelmi törvényt tárgyalta, a 44. cikkknél szóba jött a „cat of nine tails,” a kilenczfarku macska is. Nehány képviselő a mellett szólott föl, hogy töröljék el a testi fenytést s helyettesítsék fog-ságbüntetéssel. Stanley hadügyminiszter azonban határozottan ellenezte ezt, mert — ugymond — hol vegye az ember a táborban a börtönt; itt tehát csak a golyó és a korbács közt lehet választani, s egy embert megkorbácsolni mégis csak enyhébb dolog, mint agyonlőni. A ház elhatározta tehát, hogy a kilenczfarku macska megmarad ősi jogaiban, de karmolásainak maximuma a kormány által indítványozott 50 helyett 25 legyen. Azelőtt ez a maximum sokkal nagyobb volt s nem egy katonát korbácsoltak már halálra.

— **Egy kínai által felpofozott örmény hercege.** A párisi fenytő törvényszék előtt e napokban egy örmény herceg és egy kínai ember állott. A nap fáa ugyanis nem állottol-ta Páris egyik leglátogatottabb kávéházában meg-agyabugyálni hercegi embertársát, a mit az utóbbi nagyon természetesen nem tűrhett el ezó nélkül. Az örmény herceget Párisban mindenki ismeri, Savallannak hívják s már 25 éve lakosa Franciaországnak. Azelőtt mint a perzsa követ-ség attachéja Londonban és Párisban működött s e téren szerzett érdemeit asah a nap és az orosz-lán-rend keresztjével méltányolta s ezenkívül a chái-ni titulussal díszítette őt fel. Jelentékeny vagyona van s már évek óta egyedül vágyát az képezte, hogy engedélyt nyerjen egy perzsa vasut építésére, s ennek köszönheti azt is, hogy oly kegyetlenül elpálhották. A felelti dühében ugyanis, hogy nemrég egy Aneon nevű bankár kapta meg az engedélyt e vasut kiépítésére, aki a vádlott Hibatgi nevű chinaival szövetségelt, — a herceg ur oly alávaló híreket terjesztett a nap fiáról városszerte, hogy ez nem

talált múltbóbb elégtételt, mint azt, amivel élt, hogy amugyisten igazában elpálhotta ő hercegségét. A törvényszék ezért 10 napi fogságra és 200 frank pénzbírságra ítélte.

— **Hölgyek petitiója.** Mintegy 200 évesi hölgy kérvényt intézett az osztrák helytartóság-hoz, annak engedélyezését kérvén, ölebek a lóvonatu s egyéb társas kocsikba fölvetethessenek s ha már nem az ölbén, de legalább egy külön a ezőra berendezett helyen megtűressenek. A helytartóság a bécsi rendőrséget és tanácsot hallgatta meg, mely elég udvarias volt az ölebek számára kért „külön helyet” engedélyezni.

— **Egy francia tiszt** Cassagnacról. [Hogy milyen a francia tisztnek némely részének lelki-lete, mutatja a következő eset Scheurer-Kestner francia senátor azon ülés után, melyben Cassagnac az ismeretes spektakulomot előidézte, s mely ülésen ő is jelen volt, a legelső vonattal Versailles-ből vissza tért Párisba. A koccsiban fölháborodását fejezte ki társai előtt a bonapártisták föllépése fölött, mire egy szintén a koccsiban helyet foglaló lovassági tiszt hirtelen fölemelkedik s kihívó hangon mondja a senátornak: „Sajnálom, hogy nem vagyok képviselő, különben teljes test-szemetet fejestem volna ki Paul de Cassagnac ur szavai fölött.” A senátort egészen kibozta sodrából a tiszt föllépése, ki hozzá még egyenruhába volt. Fölugrott, „Uram, mondá, megtiltom önnek, hogy nyilvánosan így nyilatkozzék, s hogy szavait ismétlje.” Egyszersmind elkérte kártyáját. A hadügyminiszter, kinek Schreurer-Kestner a dolgot tudomására juttatta, a tisztet súlyos fogságra ítélte.

— **A nihilisták áldozatai.** F. hó 17-én egy fiatal ember hulláját lökte partra a Neva folyam Szentpétervár mellett, akiben a gatsolini Nikolai egyetem egyik tanulója, Salin Konstantinra ismertek. Nyakán egy czédula lógott, melyre e szavak voltak írva: „Ez az egyén Salin Konstantin; mi büntettük meg, mert áruló volt. A végrehajtó bizottság.”

CSARNOK.

Hirneves bölcsészek életéből.

(Folytatás.)

Diogenes szintén a cynikusok közé tartozott, sőt e tanírány főképviseelője gyanánt épen őt szokták tekinteni; alkalmasint azért, jegyzi meg Lewes, „mert az ő életéből több adoma maradt fenn.” Hogyan ment ő el Antistheneshez, hogy tanítványul ajánlja magát s mikor amaz botolt emelt reá, miként mondá neki: „Üss, csak hallgass meg”, a mi aztán a vad cynikust egészen lefegyverezte; hogyan választott lakásának egy üres hordót; hogyan dobta el egyetlen ivó-poharat, mikor meglátta, hogy egy kis gyerek a márkából iszik; miként kérte az őt meglátogató Nagy Sándort: hogy álljon hordója elől, hogy ne vegye el a nap melegét; hogyan indult el Athéné utcáin fényes nappal, lámpással kezében „embert keresni” stb., mind meglehetősen ismeretes adomák. De nem annyira ismeretes a következő három. Diogenes egyre azt hánytá szemére kortársainak: hogy nincs bennök semmi férfiaság. Azt szokta mondani, hogy még soha sem látott férfit; Spártában gyermekeket látott, Athénében asszonyokat. Egyszer elküldtette magát a vásártérre: „Ide mellém, a ki férfiu!” S midőn néhányan oda mentek hozzá, botjával visszaverte őket, mondván: „Férfiak után kiáltottam, ti pedig söpredeké vagytok!” — Diogenest vén korában kalózok fogták el, elvitték Krétába s ott, mint rabszolgát, kiállították a vásáron. Mikor megkérdezték tőle, mit tud, ezt felelte: Embereket kormányozni; olyan-nak adj te hát el, ki urra szorult!” Xenonides, egy gazdag korinthusi polgár annyira meglőn lepetve e felelet által, hogy a philosophust megvette, szabad lábra helyezte s gyermekei nevelését bízta reá. — Pláto egyszer néhány barátját fényes lakomára hívta meg, a mi értésére esett Diogenesnek. A mi cynikusunk hivatalanul belép a Pláto lakásába s a drága szőnyegekre tiporva, így szól: „Így tiprok én a Pláto főnhőjázására!” Mire Pláto nyugodtan válaszol: „Még nagyobb főnhőjázással, Diogenes!” Ez utóbbi adoma taláiban jellemzi egy a Diogenes, mint általában a cynikus bölcsészet valódi jellemét.

Pláto alakjához szintén sok csodás elem szőődik. Art mondá róla: hogy ő Apollo fia, anyja pedig egy szűz, Perictione, volt. Ariston, noha Perictioneal már el volt jegyezve, elhalasztotta a házasságot, mert Apollo megjelent neki álamban s tudtára adta, hogy menyasszonya terhes.

Nagy bölcsészünk Siciliába tett látogatása alkalmával megismerkedett I. Dionysiusal, Syracusa zsarnokával. A tyrannal való viszonya politikai véleménykülönbségek miatt csakhamar megszakadt; annyira megsértette a zsarnokot, hogy élete is veszélyben forgott. Kegyelmet nyert ugyan, de Dionysius meghagyta Sparta követének, kinek hajójával Plátonak vissza kelle térnie: hogy a bölcsészt, mint rabszolgát adja el. El is adták. Egy cirenai polgár megvette s rögön szabadon bocsátotta. Athénébe visszatértkor a tyrannus azt írta neki: hogy remél, mikép nem fog rosszast beszélni felőle. Pláto megvetőleg felelte vissza:

„Nem is érkezik rá, hogy Dionysiusra gondoljon.” — Pláto igen melancholikus volt; homloka rendszeren redős és sötét, széles vállait meggyönyreszték a gondolatok. Soha nem nevetett, legfőlebb ha néha egy-egy mosoly játszott ajkai körül. Az akkori színmű-írók gyakran használták e kifejezést: „Mogorva, mint Pláto.” — Különbben érdekes tudni: hogy a halhatatlan philosoph nagy és széles homlokától nyerte nevét, Pláto „széles-homlokú”-t jelentvén. Neve tulajdonképp Aristocles vala.

Aristoteles, a nagy Pláto még nagyobb tanítványa, nemcsak halhatatlan bölcsész, de egyike volt a legcsillogóbb társalgásu férfiaknak, élcezes, humoros szellem, sőt távóllétemben. A mi sok ellenséget szerzett neki. Mikor egyszer meghallotta, hogy valaki őt, távollétében gyalázza, humorosan azt jegyzé meg; „Ha kedve tartja, akár meg is verhet — távollétemben.” Mikor pedig Athénében istentagadásért vád alá fogták, következő megjegyzéssel hagyta el a várost: „nehogy alkalmat adjon az athé-nieknek, hogy másodsor is szentségtörést kövessenek el a philosophia ellen.” A mely szavakkal nyilván a Sokrates sorára célozott.

Aristoteles négy éven át volt nevelője Nagy Sándornak. Hogy mily elismerésben részesült a bölcsész a macedon királyi udvarban, mutatja a fejedelmi növendék későbbi vallomása, miszerint Aristotelest nem tiszteli kevésbbé, mint édes atyját; mert ha az egyiknek életét köszöni, a másiknak meg avval tartozik, a mi ez életetét becséssé tette. Mindkét nagy embert egyforma szépen jellemző nyilatkozat.

A Nagy Sándor elismerése azonban nemcsak szavakban nyilvánult. Sándor, trónra lépte után, a mint mondják, több mint nyolcz száz talentumot ajánlott föl neki, a mi többet tesz két millió forintnál. Ha ez igaz: ugy az Aristoteles volt a legmagasabb honorarium, illetőleg „abfertigung”, mit valaha nevelő neveltjétől kapott. Ezenföldr, Plinius tudósítása szerint, Sándor megparancsolta volna „vadászaiuk, vadőrzoinek, halászai-nak és madarászainak: hogy lássák el a philosoph”-t mindennel, mit kívánna.”

(Folytatás a köv.)

Érték- és váltófolyam.

Magyar aranyjárdék	1879. június 24.	
„ kincstári utalv.	1 kibocsát.	93.45.
„ „ „ „	2 „ „	—.
„ keleti-vasut elsőbőség	2 „ „	82.75.
„ „ állami kötvény 1876 év	„ „	73.75.
„ vasuti kölcsön	„ „	111.—.
„ földtehermentesítési kötvény	„ „	85.40.
temesi „	„ „	84.—.
erdélyi „	„ „	82.50.
horv. slavon „	„ „	86.—.
magy. szőlődezmá váltáság	„ „	88.—.
Osztr. egységes államadósság papírban	„ „	65.35.
„ „ „ „	„ „	67.70.
„ aranyjárdék	„ „	77.70.
1860. államsorsjegy	„ „	125.75.
Osztr. nemzeti bank részvény	„ „	8.26.
„ hitelrészvény	„ „	261.75.
magyar. hitelbank	„ „	251.50.
Ezüst „	„ „	—.
Cs. k. arany	„ „	5.47.
Napoleon'or	„ „	9.25.
Német birod. mark	„ „	66.85.
London	„ „	115.80.

Német János jutalmául.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, csütörtökön, június 26. 1879.

FATINICZA.

Bohózatos operette 3 felv. „Karagios” árnnyjátékkal. Írták: Zell F. és Génée R. Zenéjét Souppé Ferencz. Fordították: E. Illés László és Bánfalvi Lajos.

Helyárak mint rendszeren.

Az előadás kezdetét kétszeri esengetés jelzi.

Kezdeté fél 8 órakor.

Vége 10 órakor.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Békésy Károly.

A magas aristoerátia és t. oz. közönségnek ajánlom 1850. évben alapított butor és díszítményi telepezetemet.

Bécs és Páris

elsőrangú gyáraival összeköttetésben lévő, mindig azon kellemes helyzetben vagyok,

tökéletes butorzatot

a legelőbb áron és legújabb minta szerint idom- és izlésteljesen előállítani.

Rajzok és fényképekkel kívánatra ingyen szolgálok.

Budapesten, Ferencz-József-tér 5 sz.

BAMBERGER FRIGYES, kárpitos és díszítő.

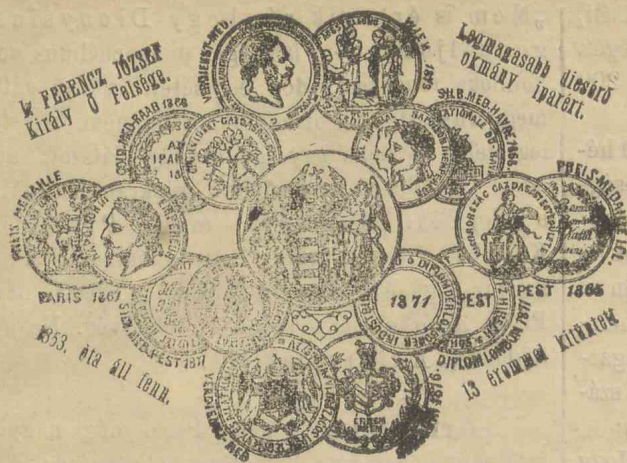
hadseregi-szállítók,
királyi szabadalmazott

vizmentes takaróponyva- és olajgyára BUDAPESTEN, vizmentes takaróponyva-gyártmányait

ajánlja legjobbnak elismert mindenemű

az áruknak szabadbani betakarásához, a tiszt. forgalmi-társulatoknak, gazdaság uraknak, gépgyárosoknak, szállítók és hajósoknak; továbbá vászonernyőket kettősfonalú vitorla-vászonból terménybetakarításhoz, legjobb minőségű gabnázásokat, valódi pugliosi faolaj- és magyar kenőolajat (savmentesített repezeolaj); legjobbszerű állott lenolajat, a legolcsóbb gyári áron.
Iroda és raktár: VII., királyutca 11.

Gyárak: VII. Rottenbillerutca 33.

1874-diki

"MEDOC" VÖRÖS BOR

mától kezdve hallatlan olcsó áron
kapható

1874-diki

"MEDOC" VÖRÖS BOR

nagyobb és kisebb palaczkokban
az Erdélyi pincze-egylet borcsarnokában,

Somlyai László
Csiky Imre
Gergely Ferencz

urak piactéri
kereskedéseikben,

(229) ugyszinte (1-6)

"Uj világ" vendéglő és kert helyiségében,
"Stadler kertben,"
Bogyó vasúti vendéglőjében.

Alkalmas ügynökök

járadék-, sorsjegyek- és rész-sorsjegyek eladására felvételnek.

Czim: HEIM TESTVÉREK
Budapest, Károly körút 13 sz.

(221) (3-3)

Az egészséges vér hiánya az emberiség sok bajának és betegségének az oka, mint pl. sápadt kinézés, étvágyhiány, emésztésgyengeség, görvület stb.

Cservinka M. stomfai gyógyszerész

(216)

(2-10)

Pezsgőporai

minden tulajdönt egyestének, melyek a vért (az élet ősnagyát) megújítják és megújítják; egyzersimind pedig a nő északban kellemes üdítőszertül használnak.

Küönösen vérhiány, sápkór, fehérfolyás, a havi tisztulás énnakadása, tehetetlenség, magtalanság, gyomorsav, főfájás, idegbaj ellen használva, kitűnő segítséget nyújtanak. Már sok orvos legjobbjai sikerrel alkalmazta, nem tartalmaznak ártalmas alkalmatosságokat, tehát egészen egészséges egyéneknek is legjobban ajánlhatók a vér üdítésére, az egészséges fenntartására. Mint tavaszi és nyári gyógyszer, tökéletesen pótolnak minden természetes vas- és acél vizet.

Kivonat egy orvosi íratból:

Tóth-Megyer, május 18. 1879.

Ünnepi vastartalmú pezsgőporai, melyeket betegesimről sokszorosan alkalmaztam, mindennél, a hol vastartalmú készítmények voltak szükségesek, kellemes, üdítő és hatályos szorít bizonyultak be. A betegek szívesen élvezik e porokat, s én önnök vastartalmú pezsgőporai szerencsés összekészítése miatt bizsinte szerencsekívánatomat nyilvánítom.

Kitűnő tiszteltetl alázatos szolgálja

dr. STERN, uradalmi orvos.

Minden dobozban van 18 pár s ára 1 ft 0. é.

Raktár Kolozsvárt: Székely Miklós gyógyszerész. Szabadkán: Jód J. gyógyszerész. Budapest: Török J., Zágrábban: Mitlbach S., gyógyszerész uraknál, valamint az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszerárán is kapható.

Főszállítótelep: CSERVINKA M. gyógyszerésznél Stomfán (Pozsonymegyén).

(222) Az 1831-dik évben TRIESTBEN alapított

cs. kir. szab. biztosító társaság

ASSICURAZIONI GENERALI

melynek vezértigynökségi irodahelyiségei Budapest, az intézet házában, Dorottya-utca 10. szám alatt léteznek és az ország minden tekintélyesebb helyiségeiben fő- és kerti ügynösök által képviselve van, a legolcsóbb díjak mellett biztosít tűz-, szállítási- és jégkárak ellen, valamint az ember életére a legkülönbözőbb kombinációkban.

Steiner Adolf

István főherczeg szállodája

Budapest, Ferencz József-ter, régi híres I. rangú szálloda, a gőzhajók közvetlen közelében, a legelőkelőbb és legnépesebb városrészben, kényelmesen berendezett szobák 70. körül fölfelé, a szolgalmért mi sem számíttatik, elismert jeles konyha és kávéterem a szállodában. Havi szobák egyezmény szerint. Nagy terem menyegzőkre, bálokra s más ünnepélyekre, a legutányosabb árszámítás mellett.

(193) (8-12)

Umrath és Társa Prágában,

mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szállód kivétel, könnyű járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert különlegességeiket

(148)

(17-24)

kézi és járgány-cséplőgépekben

1-16 l s 16- vagy ököre-erős, álló és hordozható alakban.

Továbbá készítenek különféle nagyságú és elismert jó minőségű

tisztító rostákat, kukorica-morzsolókat és szecskavágókat.

Ábrák és leírások Prágában, postán küldve díjmentesen szolgáltatunk.

Perlmoosi Portland
Cement 100 kiló 7 ft.

Kufsteini hydraulikus
mész 100 kiló 4 ft.

egész hordó vételnél készfizeset mellett.

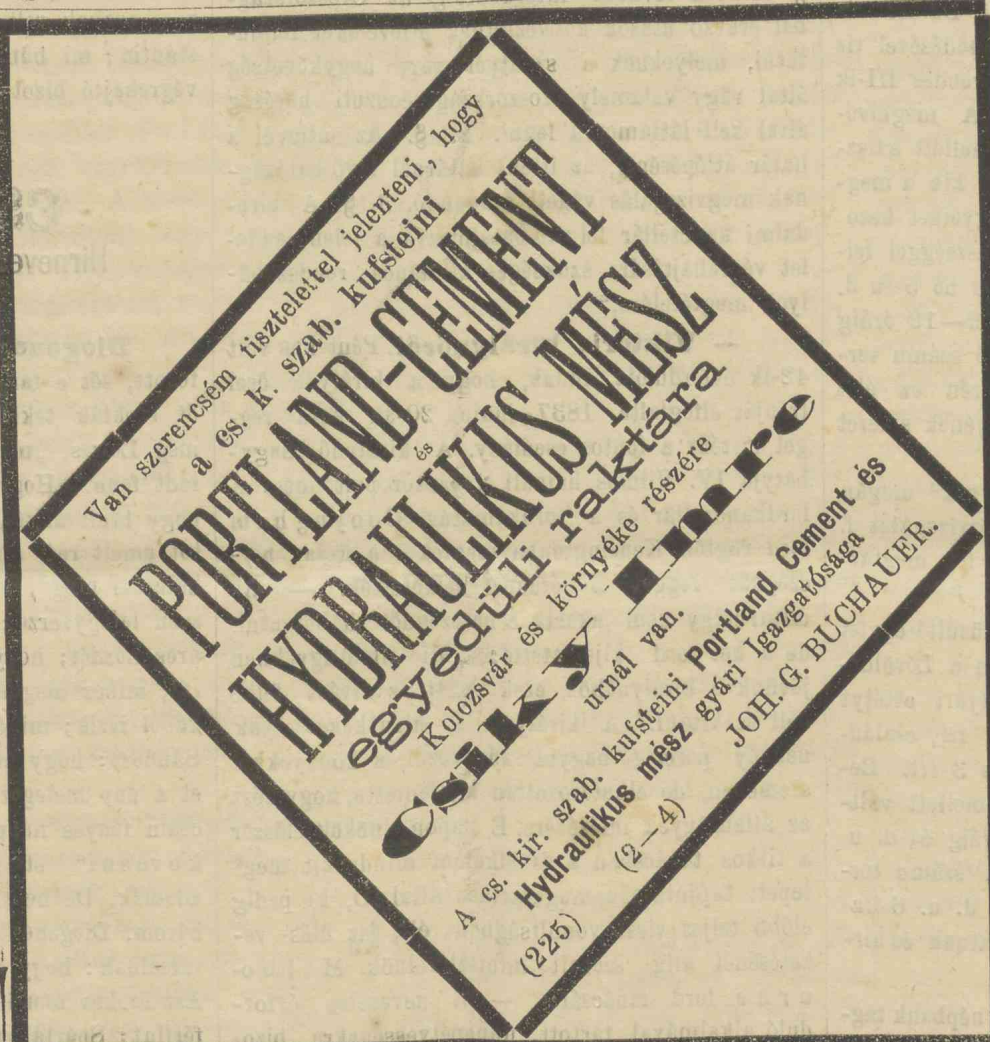
DIETRICH SÁMUEL

vas- és fűszer üzletében

Kolozsvárt.

(136)

(32-*)

HUTFLESZ KÁROLY

(42) KOLOZSVÁRT, (24-*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket, s leszámítol escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DÜSAN ELLÁTOTT

FÜSZERTÁRAT, BÖRKERESKEDÉSET,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

Megjelent és Kolozsvárt

Stein János

zeneműkereskedésében kapható:

Niniche. Potpourri Cramertől.

Zongorára, ára 90 kr.

Niniche. Keringő. Szerző Hubans.

Zongorára, ára 90 kr.

Niniche. Polka Fahrbahtól.

Zongorára, ára 50 kr.

Niniche. Polka Kraltól. Zongorára

ára 60 krajczár.

Zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve!

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében kapható:

A magyar gyógyszerkönyv kommentárja.

GYÓGYSZERTANI KÉZIKÖNYV.

Irta BALOGH KÁLMÁN orvostudor és tanár.

Számos fametszetű ábrával.

Két vastag kötet ára 12 ft.

Angolvászonkötésben 13 forint.

Műszaki mechanika.

Irta Dr. RITTER ÁGOST. Fordította MAURER MÓR 750 fametszettel.

Ára 10 forint.

Részvét — könyvek, különféle temetési alkalmakra.

Irta OLASZ LAJOS. Két füzet ára 2 ft.

A föld és népei

föld- és népismei kézikönyv.

HELLWALD FRIGYES és egyéb írók nyomán kidolgozta

Dr. TOLDY LÁSZLÓ.

Ez irodalmunkban páratlanul álló ilyen tárgy, s egyaránt jeles és diszes mű, mely részint melléklet gyanánt adott, részint a szöveg közé nyomott képekkel, tehát gazdagon illusztrálva jelenik meg, három — körül belől 45 — 50 füzetből álló — kötetben fog kiadatni.

Egy füzet ára 30 kr.

Megrendelések egyenesen Stein János könyv- és zeneműkereskedésébe Kolozsvárra intézendők.

ELŐFIZETHETNI

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

A Bazár

a legelterjedtebb és a

legelőnyösebb német női

divatlap,

a legkedveltebb és a

legtartalomdúsabb lap a

nemben.

25.

évfolyam.

kitűntetve a bécsi

világkiállításon

1873.

A Bazár

1879. Január 1-től

12 színezett divat képet

és sok színezett

kézimunka mintát

fog tartalmazni.

Előfizetési ára negyedévre helyben házhoz hordva

csak 1 ft 50 kr.

Vidékre bérmentes küldéssel 1 ft 80 kr.

Évenként megjelenik:

24 divatlap.

24 szép'rodalmi és vegyes tartalmu

lap.

24 melléklet 500 szabás rajzzal.

24 melléklet különféle közlemények

és hirdetésekkel.

12 színezett divatkép és egyéb minták.

Előfizethetni Kolozsvárt

csakis

Stein János

könyv- és zeneműkeres-

kedésében.

Vizsgálatok alkalmával

kiosztatni szokott

JUTALOMKÖNYVEK

u. m. ifjusági iratok, képes könyvek, ima-
könyvek, diszkiadások, atlaszok,
földgolyók sat.

legnagyobb választékban és előnyös

feltételek mellett kaphatók

Kolozsvárt Stein János könyv- és

zeneműkereskedésében.

Jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.